

[Formanden.]

nyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om ændrede refusionsregler).

(Første behandling findes i tidenden sp. 3767).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om ændrede refusionsregler).

(Første behandling findes i tidenden sp. 3768).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1695, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Chr. Rasmussen: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget afholdt 4 møder og haft samråd med landbrugsministeren, der besvarede en række spørgsmål, som var stillet.

Endvidere har udvalget modtaget henvendelse fra De samvirkende danske Landboforeninger, der ønskede en form for sammenslutning mellem landboforeningernes indkøbs- og finansieringsforeninger og indkøbsforeningerne for mindre jordbrugere. Landbrugsministeren — og det gælder for øvrigt en stor del af udvalgets medlemmer — fandt det meget vanskeligt at etablere en sådan sammenslutning, for ikke at sige umuligt, under hensyn til de bestående indkøbsforeningers opbygning — rent bortset fra at den foreslåede beløbsramme så slet ikke ville kunne holde.

Herefter indstiller et flertal, bestående af socialdemokrater, venstre, de radikale og socialistisk folkeparti, lovforslaget til vedtagelse uændret. De konservative har ikke kunnet medvirke, men vil motivere deres stilling her i salen.

Søren Jensen: Som det allerede er antydet, er mit parti velvilligt stemt over for det foreliggende lovforslag. Det er vi af flere grunde, bl. a. fordi det på en positiv måde fremmer produktiviteten i landbruget. Med den afkastning, der i de senere år har

[Søren Jensen.]

været og i dag er i erhvervet, kan den enkelte desværre ikke selv få noget til side til mekanisering og rationalisering af sin bedrift. Det er derfor nødvendigt for ham at påtage sig nye og tyngende gældsbyrder; det har mange måttet skride til for at få arbejdet gjort.

Det gælder for landbruget som for andre erhverv, at det for at kunne hævde sig fremover må rationalisere og mekanisere, og dertil bidrager denne lovgivning for os at se på en positiv måde. Jeg tænker bl. a. på det nye i lovforslagets punkt 2, hvorefter der åbnes adgang til maskinfællesskab mellem flere landbrugere. Derved får de mindre landbrugere lettere ved at anskaffe og drage nytte af de større og dyrere maskiner og være med i den rationalisering og mekanisering, som tiden nu engang kræver.

Det fremgår af betænkningen — som det også før blev sagt — at De samvirkende danske Landboforeninger over for udvalget har foreslået, at lovens område udvides til også at omfatte landboforeningernes indkøbsforeninger. Det har ministeren ikke ment burde medtages i det foreliggende lovforslag, men den højtærede minister har erklæret, at han er villig til at foretage en undersøgelse af sagen og herunder optage forhandlinger med De samvirkende danske Landboforeninger med henblik på muligheden af at få en lignende lovgivning for landboforeningernes indkøbsforeninger. Jeg føler trang til at sige den højtærede landbrugsminister tak for det tilsagn, der heri ligger. Det virker for mange, og jeg synes ikke uden grund, urimeligt, at man drager det skarpe skel imellem de bedrifter, som loven omfatter, og dem, der ligger udenfor, således f. eks. at de, der har 15 ha, kan medtages, medens de, som har 16 ha, ikke kan komme med. Jeg betragter landbruget som en enhed og en helhed og håber, at også den højtærede landbrugsminister vil gøre det i den forhandling, der med henblik på disse ting nu skal føres.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit

partis vegne anbefale at stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Niels Ravn: Allerede ved lovforslagets første behandling tog jeg principielt afstand fra lovforslagets indhold, og da der ikke under udvalgsbehandlingen, som har været temmelig langstrakt, er sket ændringer i lovforslaget, er min stilling naturligvis ikke blevet ændret.

Der er under udvalgsbehandlingen sket dette, at der fra De samvirkende danske Landboforeninger er kommet et forslag om at tage disse foreningers indkøbsforeninger med ind under lovforslagets bestemmelser, og der er kommet, jeg ved ikke, om vi skal kalde det et tilsagn, men i alt fald en udtalelse fra den højtærede landbrugsminister om, at han vil se på mulighederne herfor. Når jeg er modstander af lovforslaget, skyldes det bl. a., at det trækker et skel mellem landbrugets forskellige brugsstørrelser, og når dette skel oven i købet drages på en sådan måde, at en stor part af de brug, som efter forslaget kan komme i betragtning, gennem strukturrationalisering efter manges mening efterhånden bør forsvinde, så virker skellet endnu mere urimeligt.

Men ikke alene af den grund er vi principielt modstandere af lovforslaget, vi er det også, fordi selve udlånsmåden efter vor opfattelse er forkert. Der er jo ikke her alene tale om statsudlån, men der er tale om statsudlån til en organisation, som så selv — ganske vist efter visse retningslinjer i lovforslaget — skal forvalte og administrere de midler, som staten her stiller til rådighed. Vi har fået nogle udtalelser eller besvarelser fra den højtærede landbrugsminister i relation hertil, besvarelser, der klart giver udtryk for, at det er den højtærede landbrugsministers indstilling, at der i administrationen af lovforslaget, så vidt det er gørligt, skal sørges for, at der ikke finder forskelsbehandling sted, hverken med hensyn til hvilke maskintyper eller hvilke firmaer der kommer i betragtning. Det

[Niels Ravn.]

tager vi os naturligvis ad notam og erkender, at der her er givet et tilsagn, som vi håber man vil leve op til under administrationen af denne lovgivning.

Når vi alligevel ikke kan være med, skyldes det ikke, at vi ikke erkender, at landbruget i dag har et finansieringsbehov også på dette område; det erkender vi fuldt ud fra det konservative folkepartis side. Der er store likviditetsvanskeligheder i landbruget i dag, ja, man har næsten lov til at tale om likviditetsnød. Vi mener bare ikke, at det her foreslåede er den rette vej. Vi erkender, at på dette område såvel som på det andet område, jeg nylig nævnte, strukturrationaliseringen, kan det være nødvendigt, at der i nogle situationer rækkes en hjælpende hånd fra det offentliges side, men vi ønsker ikke at gå udlånsvejen; vi ønsker, som jeg tidligere har gjort opmærksom på i en anden forbindelse, at man på dette område skal forsøge med en eller anden form for rationaliseringstilskud eller rationaliseringsbidrag — man kan kalde det, hvad man vil. Vi tror, det er en bedre og billigere måde at løse problemerne på. Endelig vil jeg i denne forbindelse pege på landbrugets reallånefond, der også i sine vedtægter kommer ind på disse områder og kan finansiere en mekanisering af landbruget, hvilket vi jo alle erkender er en nødvendighed, ikke mindst nu under hensyn til landbrugets beskæftigelsessituation samt til landbrugets hele konkurrencemæssige stilling i dag.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne meddele, at vi ud fra de fremsatte synspunkter ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Mose Hansen: Den betænkning, der her foreligger fra det udvalg, som har forhandlet om lovforslaget vedrørende lån til indkøbsforeninger for det mindre landbrug, har ikke ændret mit partis syn på statens udlånsvirksomhed. Vi kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse, fordi vi bl. a. er af den opfattelse, at hvis det i fremtiden bliver nødvendigt med hjælpeforanstaltninger for landbruget til strukturrationalisering og mekanisering, må disse foranstaltninger gennemføres på en sådan måde, at de kommer det samlede landbrug

til gode, og det gør de låneforanstaltninger, der her er tale om, ikke, idet de væsentligst samler sig om det mindre landbrug. Desuden er det, som jeg også gav udtryk for ved første behandling, sådan, at denne lov efter vor opfattelse fremmer en fejlinvestering i landbruget. Jeg er, siden vi behandlede lovforslaget ved første behandling, blevet yderligere bestyrket i den antagelse, at man ved disse lån i mange tilfælde mekaniserer med traktorer i de mindre landbrug langt ud over, hvad der er behov for, og langt ud over, hvad der er rationelt og økonomisk forsvarligt.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne takke udvalget for dets arbejde og for den tilslutning, lovforslaget har fået i udvalget.

Jeg skal ikke føje mange bemærkninger til, hvad der er fremført her. Jeg vil dog gerne over for det ærede medlem hr. Søren Jensen bekræfte, hvad jeg har givet tilslutning til i betænkningen, at jeg snarest vil optage forhandlinger med det formål at søge også at få klaret i hvert fald en del af landboforeningernes og deres medlemmers finansieringsproblemer. Når bestemmelserne hidtil kun har været gældende for husmændenes indkøbsforeninger, ved det ærede medlem hr. Søren Jensen formentlig, at det er historisk betonet. I starten ønskede landboforeningerne ikke at være med, og der er altså her tale om en ny tanke, der først er kommet frem i de senere år. Min indstilling til sagen har været den, at vi må søge at løse dette problem, men det skulle nødtigt løses på en sådan måde, at det generede den institution, som nu er bygget op, og som gennem mange år har virket særdeles tilfredsstillende og ikke har givet staten én øres tab. Min stilling er altså ikke en følge af, at jeg ikke synes, at man ikke også kan tage andre dele af landbruget med. Det har jeg også givet udtryk for. Jeg ønsker bare ikke at spolere noget af det, der i dag går særdeles godt.

Til det ærede medlem hr. Niels Ravn skal jeg nøjes med at sige, at det af det ærede medlem fremførte jo ikke er noget helt nyt, men set ud fra konservative principper er det nyt at foretrække tilskud for lån. Det gør man jo i denne sag, og jeg har forstået, at det vil man også gøre i videregående

[Landbrugsministeren.]

sager med henblik på landbokommissionens arbejde. Det tager jeg til efterretning. Det er meget muligt, at der er en vej frem her; at den er særlig konservativ, kan jeg ikke se, men det spiller i denne forbindelse ingen rolle.

Søren Jensen: Jeg vil gerne takke den højtærede landbrugsminister for bekræftelsen af det tilsagn, som betænkningen indeholder, men jeg vil gerne føje til, at vi har jo før hørt, at landbrugets ledere ikke ville være med til at lave det som en enhed, men jeg mener ikke, man skal laste landbrugets ledere i dag for den stilling, som landbrugets ledere tidligere tog. Nu er det nutid og fremtid, det drejer sig om, og jeg er glad for, at den højtærede landbrugsminister er enig i, at nu skal vi søge at betragte det som en enhed.

Niels Ravn: Jeg er naturligvis glad for, at den højtærede landbrugsminister vil tage vore tanker op til nærmere overvejelse, men jeg kan ikke være enig i, at det ikke skulle være udtryk for god konservativ politik, at man i en situation, hvor et erhverv er i vanskeligheder, vil være med til at føre dette erhverv gennem disse vanskeligheder, ikke gennem statsudlån, der igennem en lang årrække binder erhvervet til staten, men gennem et rationaliseringstilskud i en speciel situation med sigte på at komme igennem bedst muligt og få gennemført de foranstaltninger, som vi alle er enige om det er nødvendigt at få gennemført, hvis landbruget skal klare den vanskelige passage, vi står i nu foran vor eventuelle indtræden i fællesmarkedet.

Landbrugsministeren (Skytte): Til de sidste bemærkninger skal jeg nøjes med at konstatere, at det altså ikke er på alle områder, de konservative er modstandere af tilskudsmentaliteten. Det tager jeg til efterretning. Jeg har jo tidligere givet udtryk for, at det slet ikke er sikkert, vi er så uenige på det område, og derfor skal jeg heller ikke yderligere uddybe modsætningerne her.

Til det ærede medlem hr. Søren Jensen vil jeg gerne sige, at jeg har hele tiden ønsket foranstaltninger, om jeg så må sige, for det

samlede landbrug. Det behøver ikke at indebære, at landbruget skal sammensmeltes i én indkøbsforening, det er netop det punkt, jeg har ønsket overvejet. Det er slet ikke umuligt, at det er mest praktisk at have to, så kan man jo have første og anden afdeling i den lov, som så bliver resultatet. At der også på dette område kan ske samarbejde, er jeg indforstået med, men det er altså ikke sikkert, at det er den bedste løsning, at det hele går i én pulje, om jeg må bruge det udtryk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Formanden: Jeg skal lade de to følgende sager på dagsordenen udgå, fordi den højtærede boligminister på grund af sygdom er forhindret i at være til stede.

Man gik derefter til dagsordenens punkt 10, som var:

Første behandling af forslag til lov om nedlæggelse af banen fra Nyborg til Fåborg.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1481, fremsættelsen i tidenden sp. 3567).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om flytning af Fåborg-Mommark færgeruten til Bøjden-Fynshav.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1485, fremsættelsen i tidenden sp. 3569).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Bladt: De to lovforslag, som er til behandling, skal ses i sammenhæng med trafikudviklingen i vor tid og som en fortsættelse af den linje, der er fulgt af statsbanerne gennem de senere år. Som bekendt er der indtil nu nedlagt et antal sidebaner. Be-